

Posudek oponenta k diplomové práci Bc. Petra Oktábce *Emigrace z Československa do Rakouska v osmdesátých letech dvacátého století*

Autor si jako téma své diplomové práce zvolil problematiku emigrace československých občanů do Rakouska a časové zaměření výzkumu vymezil osmdesátými lety dvacátého století. Práce obsahuje tři hlavní kapitoly, a to teoreticko-metodologickou část, část historickou a kapitolu, v níž se autor věnuje reflexi orálně historického výzkumu.

Jako cíl práce Petr Oktábec uvádí snahu interpretovat osudy exulantů a emigrantů v daném období. Pro jeho splnění pracoval s archivními materiály, literaturou a s nahranými rozhovory. Otázky, jež si pro svůj výzkum položil, se dotýkaly zejména strategií integrace československých emigrantů v novém prostředí. Autor nahrával členy rodiny Stýblových a usiloval o zachycení rozdílných zkušeností tří generací rodiny.

Za přednosti diplomové práce považuji pečlivost, s níž se autor zamýšlel nad prožitky rodiny, která se rozhodla k odchodu do emigrace. S pomocí prostudované literatury vymezil rozdíly v chápání pojmů emigrace a exil a věnoval se psychologickému rozměru emigrace. Rakousko jako sousední stát někdejšího Československa představovalo vzhledem ke společné minulosti před rokem 1918 kulturně blízké prostředí, avšak s postupnou ztrátou znalosti německého jazyka a s uzavřením hranic tzv. „železnou oponou“ po roce 1948 se kontakty mezi občany obou států omezovaly, i přes existenci výrazné české a slovenské národnostní menšiny, jež žije zejména ve Vídni. Pozitivně hodnotím i zamyšlení Petra Oktábce nad psychologickými souvislostmi, které doprovázejí ztrátu dosavadního ukotvení těch, kteří se rozhodli k emigraci. Tito lidé ztrácejí svůj domov nejen v širším rozměru (krajina, v níž žijí), nýbrž i v užším (příbuzní, přátelé) slova smyslu. Přicházejí i o své dosavadní ekonomické a společenské zařazení.

V případě narátorů Stýblových došlo k přípravám k odchodu z Československa, aniž by byli příbuzní o jejich záměru informováni. Rodině se po dramatickém přechodu tehdejších jugoslávsko-československých hranic podařilo vybudovat si postupně v Rakousku „nový život“. Překážky, které na ně byly kladeny, ovlivnily zpětné hodnocení prožitku emigrace. Autor pomocí své „mikrostudie“ nabízí mnoho zajímavých podnětů k zamyšlení nad velmi komplexním tématem emigrace.

Myslím si však, že název práce je v daném případě poněkud široký. Pro zobecnění vědomostí o československé emigraci v Rakousku by bylo vhodné porovnat zkušenosti více rodin. Nedomnívám se, že by práce nabízela zcela ucelený pohled na emigraci v osmdesátých letech. Z těchto důvodů považuji název práce za

ne zcela vhodně zvolený. Jeho – byť drobné – upřesnění by tyto pochybnosti v jinak podnětné práci rozptýlilo.

Stylisticky je diplomová práce Petra Oktábce dle mého názoru i přes některá drobná pochybení napsána dobře.

Domnívám se, že autor v předkládané diplomové práci splnil požadavky, které jsou na absolventské práce kladeny v magisterském stupni studia. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm velmi dobře. V diskusi by mne zajímal autorův názor na soudní perzekuce občanů, kteří se v letech 1948–1989 rozhodli k odchodu do emigrace či exilu (zda se v čase měnil jejich charakter), a jak si vysvětluje dosti rozdílná čísla v odhadech počtu československých emigrantů či exulantů v tomto období.

V Praze dne 25. ledna 2016

Mgr. Jaroslav Vaňous